

ERDÉLYI HÍRADÓ

KOLOZSVÁRTT.

Szombaton Augustus 27dik napján

1836.

Mikor?	Levegőmérő (Barom.)	Hévmérő (Reaum.)	Szél	Időjárás		
August.	reg 7 óra.	délben.	reg. 7 óra.	délben.		
23kán	27'' 9'''	—	+ 12	+ 16	N. 1	Egész nap tiszta.
24kén	27'' 10'''	—	+ 10	+ 19	E N. 1	Reg. tiszta, azután változó,
25kén	27'' 10'''	—	+ 12	+ 21	K. 1	Reg. felleges, azután változó, e. eső 5 k. h.
26kán	27'' 11'''	—	+ 11	+ 18	E K. 1	Reg. felleges, azután tiszta.

Erdély és Magyarország. Austria. Nagybritánia. Franciaország. Spanyolország. Portugal. Belgium. Helvétzia. Dánia. Ész. Amerika. Ujabb tudósítások. 125ik Vasárnapi ujság.

ERDÉLY ÉS MAGYARORSZÁG.

Kolozsvárrt augst. 26dikán. A' nem csak városunkban, de e' hazában szerteszélyel dühösködve pusztító görcsös nyavalyának folyó aug. 19k. kevés órák alatt áldozatja lett, egy igen érdemes orvos doctor, munkás hazafi és köztisztviselőben álló ember barát t. zilahi Kis Mihály úr, Besztercze városának rendes physicus. Nem csak ezen városnak, de az egész vidéknek nagy és érzékeny csapás az ő halála, őt gyámoltalan, árvaságra jutott gyermekeinek pedig kipótolhatlan vesztés. Ha az egészség lelkes őrállóját sem kiméli az irgalmatlan halál, mit várhatnak akkor mások? — Folyó hónap 20kán az egész Sajó vidékének 's Besztercze városának nagy keservére kísérte az emléket áldó keserves sokaság sirja szélére.

Csapó augst. 22. Hazánk több vidékein pusztító görcsös nyavalya tegnap éjszaka 12 óra után Kolozsvárról haza jövő utjában, a' jó hazafit hazánk egyik munkás polgárát az egyenes lelkű fáradhatatlan ügyvéd már csak néhai Szilágyi József urat az élők közül kiszólitotta.

Ő cs. k. felségök aug. 16dika reggelén kivánt egészségben Prága felé elindultak. Az első éjjeli szállás leszen Poisdorfban, 17ikben Brünnebe fognak érkezni ő felségök 's e' morvai fővárosban 18—20d. mulatni. 21d. Leutomischlig, 22ben Königrätzig folytatik az utazás. Itt öt nap maradnak ő felségök 's Kladrubba és Jo-

sephstadtba kirándulnak. 28dikban Gitschinbe, 29db. Brandeisba fognak érkezni ő felségök, a' honnét két napi mulatás után sept. 1sőjén Prágába indulnak.

Julius 26kán volt a' tarnopoli első lövész Galicziában Annavásárcor számos ezer néző előtt. — Az első 900 pengő fr. jutalmat nyerte Kényes (sötét pejmén b. Wesselényi menseséből 5 eszt. 15 markos ap. Jónás ang. telivér anyj. félvér ang. kancza) b. Wesselényi b. Géramb huszár ezredbeli főhadnagy tulajdona, Emir Bassa (arab telivér paripa, Bárczay főhadnagy tulajdona) és Dzelfa félvér k. ellen.

Kassa aug. 11. E' város szegényebb lakosinak magzatjai egy oly iskolának hiányával voltak, melyben azok, kik a' városi iskolákba nem mehetnek, a' legszükségesebb írást 's olvasást tanulhatták volna. König János úr, a' város lelkésze, szíven hordá több év óta ezen elmellőzhetlen szükségét, 's a' folyó iskolai év kezdetén maga költségén nyitattott a' külvárosban egy iskolát, mingyárt is 70 fiu 's 84 leány tanítványt számlált, — ezek mai nap dicséretes szorgalmok első zsengejét mutatták be közösen tisztelt jóltevőjöknek több érdemes úr jelenlétében. Szívreható 's minden jeleplevőt örvendeztető vala látni ezen kisdedeknek a' magyar 's tót olvasásban, írásban, számvetésben tett előmeneteit, valóban örvendeztető vala hallai, mely tisztán 's rendesen ejtegették ezen

kicsinyek a' magyar igéket, melyeket anyjok szájából soha sem hallottak. — Hazánk vigasztaló anyyala városunkra is tekint, 's a' korszellem az idegen ajaku lakosok magyarosulásának tekintetében nagy behatással van e' felső részekben is. A' növendékek közösen nem csak az anyai tót, de hazai nyelven is tanulták a' hittudományt, 's a' legcsudálatosabb ügyességgel értelmesen rebegték el a' magyar igéket. A' jelesebb tanítványok közt szembetűnő vala két cigány fiu, azok egyike a' tanító bizonyossága szerént nagy tudásvágyot és szorgalmat mutat, tán valaha cigány eredetű tudóssal is dicseketik még hazánk. Szemlélő.

Hasonló figyelmet érdemlő tudósítás van Uriból a' falusi gyermekek oktatása felől. Itt a' helybeli lelkipásztor Csernyánszky Ferencz úr látván, hogy egy buzgó iskolai tanító fáradozásai mellett is egész tavaszon és nyáron által üresen állnak az iskolák, a' lakosokat érzékeny beszéddel arra serkenté, hogy gyermekeik a' mivelődésre nézve a' hétköznap elmulasztanak, azt némileg is üssék helyre innep és vásárnapokon. És azóta már ilyes napokon az iskolás gyermekek mind reggel mind délután összegyűlnek, 's az okos rendelkezésnek igen szembetűnő hasznai mutatkoznak.

Magyar tudós társaság' kis gyűlése, aug. 1. I. Nyomtatás végett egy az ifjúság' számára írt munkát, 's egy shakspeari színmű fordítását mutatván be a' titoknak, azok, szokott mód szerjnt vizsgálat alá bocsátattak. II. Kihallgatván az ülés egy cicerói munkának három verseny fordításáról szóló híralataikat az e' tárgyban megbízott tagoknak; valamint két másnak hivatalos előterjesztését egy mechanikai kéziratról; mind a' négy elmozdítatott a' nyomtatástól. III. A' könyvtár' számára Burg Ádám, Bécsben a' politechnikon intézet' egyik professora fensőbb mathesisét. (Bécs, 1836. 8.) Benkovich Mihály, der Ungern Stamm und Sprache (Pozsony 1836. 8.), és Bárány Boldizsár „Árpádi ház“ (Székes-Fehérvár, 1835. 8) legújabb munkáikat küldék be; továbbá Balás Sándor

Curtiusnak egy lipcsei kiadását (1725, 16.) és Peregriny Elek három rendbeli régibb törvénytudományi munkát: Car. Molinaei tractatus commerciorum, contractum et usurarum (Colon, 1626. 8.) J. Werle, tabella iurisprudentiae abcdaria (Augus. Vind. 1733. 8.) és Prosp. Fatinacei tractatus de testibus, (Norimb. 1713 fol.)

Augustus' 8dikán tartott kis gyűlésében az akademia többnyire a' közelítő nagy gyűlés készületeivel foglalatoskodott. — A' könyvtár' számára a' Britt Admiralitás' lord-biztosai a' kir. astronomiai társaság' emlékiratinak legujabb (VII) kötetét küldék be, 's a' greenvichi csillagász Richardson William legujabb, szinte az admiralitás' költségein nyomtatott munkáját (Catalogue of 7385 stars, chiefly in the southern hemisphere 's a' t. London 1835. 4.); továbbá Székács József: Szerb népdalok és hős regék, (Pest, 1836, 12.) Ludvigh Sámuel: Theon' utazása Görögországban, (Pozsony, 1836, 8.) és Czambert János: A' figyelmeztetett ügyes seilyemtenyészítő (Buda, 1836, 12) czimű legujabb munkáikat mutatták be.

Nádor gözhajó Pestről közelébb (aug. 10-dikén) csupán Vajkáig mehetett a' duna vizének apadása miatt. Vajkától Pozsonyig kocsiokon szállítottak az útasok. Aug. 12dikén estveli 9½ órákor Pestre érkezett vissza Nádor gözhajó.

AUSTRIA.

Bécs augst. 5. A' cholera itt szembetűnőleg szűnik, csak Bécs környékében uralkodik még. E' nyavalya az idén sokkal nyakasabb volt mint a' mult úttal, 's úgy látszik, hogy egészen megakar itt honosulni. — Egy a' fő városhoz közel lakó chemikus állítása szerént oly szert talált fel ellene, mely bizonyos sükerrel 's hamar dolgozik. A' sléziai víz kura intézet itt is sok követőkre talált. — A' pozsonyi és triesti vasút terve már legfelsőbb helyen is helybe hagyást nyert. Nem sokára az egész monarchia főbb pontjai vasúttal lesznek egybeköttetve.

Hammer József cs. k. udvari tanácsnokot, udvari tolmácsot, 's austriai cs. Leopold

rend vitézét (a' magyar tud. akademia külföldi levelező tagját) ő cs. k. felsége díjfizetés nélkül bárói rangra emelni, 's egyszersmind megengedni méltóztatott, hogy mint Purgstall Johanna grófnénak általános örököse az ettől hagyott Hainfeld uradalmat Stiriában mint hitbizományt (fidei commissumot) birhassa, 's a' már végkép kihalt Purgstall nemzetsége nevét 's czimerét, a' magáéval egyesíthesse.

NAGYBRITÁNIA.

A' sussexi herczeg már annyira gyöngült hogy ki is szekerezhetik. Még e' hónapban szándékozik Dinorbea lordot meglátogatni, hol septemberig mulat.

Néhány hirlapok felfogák a' Párizsban keringő hirt mi szerint a' Bonaparte familia a' most uralkodó ház ellen öszveesküvést foral-na. A' Courier így ír erről: „A' több magokat előadott jelenetek közt a' közelebbi napokban Párizsban azon csekélységnek tetsző körülmény is vala észrevehető, hogy a' képes boltokban a' volt westphaliai király Bonaparte Jeromos meg holt felesége, fija, 's leánya mellképeik is kiválnak akasztva. A' királyné mellképe alatt e' jelentő szavak valának: „Megholt a' számkivetésben nov. 20. 1835.“ a' fija képe alatt: „Napoleon Jerome de Montfort herczeg, a' császár öccse, született a' számkivetésben.“ Az eféle környülményekből azt akarják némelyek következtetni hogy a' mostani mozgásokban a' bonapartisták is részt vesznek.“ A' Standard azt nem hiszi 's hozzá teszi: „Ha igaz lenne is, de hiszen a' Bonaparte familiának semmi kinézése arra hogy valaha ismét a' tuillériákban lakhasson. Napoleon mondá hogy familiája véle kezdődött, azt is hozzá teheté vala hogy véle is fog végződni. Kitünő észtehetsége emelé fel őtet azon széditő magosságra, hol csak rövid ideig álhata, rövid ideig mondom, mert mi 15 esztendő a' világ történetében? 'S midőn megbukott familiája is megbukott véle.“

Az alsóház aug. 2. ülésében Trevor úr felállván így szólott: „A' kilkenyi tiszteletre méltó tag (O'Connell) legyen olyan jó 's

feleljen nékem egy kérdésemre. A' gentleman úgy nyilatkozott volt, mi szerint egy biztosság kineveztetését fogja indítványba hozni, mely arról adja véleményét szükséges-e a' felsőházat reformálni? Kértem ez indítványt még e' jelen ülés alatt szándékozik-e megtenni, vagy a' jövőre halasztja azt?“ O'Connell: „A' Durham város részéről tiszteletre méltó tagnak teljes jusa van ez iránt nékem kérdést tenni, én azért egész készséggel felelek is. E' már végéhez közelítő ülés alatt nem fogom indítványomat megtenni; de mindenkit bizonyossá teszek arról, hogy a' közelebbi ülés legelső napjaiban a' ház figyelmét e' tárgyra nézve felszólítom. (Tetszés a' radicalok részén) Ezen reform szükségességét minden nap sürgetőbben mutatja. A' szabadságnak még neve is el veszne ez országban ha a' lordok háza végre meg nem tisztítatnék 's egészségesebb vér által meg nem újítatnék. (harsogó tetszés) Tehát mint mondam mingyárt a' közelebbi ülés első napjaiban.“ — Trevor úr: „Azon esethen, én is mihelyt ez indítvány meg fog tétetni, azon indítványt fogom tenni, hogy az a' ház jegyző könyvéből töröltessek ki.“ — Ewart úr kijelenté hogy a' közelebbi ülésben indítványt fog tenni az iránt hogy azon билlek, melyek az alsóházból a' felsőbe küldetve ott el nem fogadtattak, jeleltessenek ki. (Tetszés) Trevor úr ez ellen azt mondá hogy ő is mingyárt az ülés elején meg fogja kívánni egy biztosság kineveztetését, mely vizsgálja-meg a' nevelési rendszert a' maynooth cath. collegiumban. O'Connell úr fejtegeté reformterve czélját, mely abban áll, hogy a' lordok háza a' nép választása 's e' szerint a' nép ellenőrsége alá tétessék. Trevor úr: E' szerint még a' közelebbi csötörtökön indítványt fogok tenni az iránt hogy ez előre való jelentés a' ház jegyző könyvéből kitöröltessek. — Ez után által mentek a' napi rendre. A' napi rendben az irlandi egyházi és tized билlek körül tett változtatásai a' felsőháznak valának. Russel lord: „Kötelességének tartja, azon változtatásokat, melyeket a' lordok háza e' billben tett,

szorosabb figyelemre venni, mivel úgy hiszi, hogy az által az alsóház jusiai megvagynak sértve. E' változtatások megsemmisítik a' törvény főczélzatát. Ezért indítványba hozza hogy az alsóház a' maga jusaiból legkisebbet is el ne engedjen, mivel az angol nemzet boldogsága e' jusokon alapul. — Hume úr így nyilatkozott: „Azon egyenes nyilatkozaton kezdem beszédemet hogy vélekedésem szerint sem az eredeti sem a' változtatott bill Irlandot ki nem elégíthetik. (Halljuk, halljuk) De azon elvnel fogva: két rossz közül a' kisebbet kell választani, én és politikai barátaim a' nemes lord (Russel) billjét pártoltuk 's fogjuk ezután is pártolni. Ezen billből legalább megtetszik a' jó akarat mi szerint Irland sérelmein könnyíteni akar, 's ez biztosítani fogja a' ministerium részére az irlandi nép bizodalját. Ámbár vélekedésem szerint a' jelen ministerium sok elhibázott lépéseket vethet magának szemére (nevetés) úgy hiszem mindazonáltal hogy egyenes szándéka az elkezdett reformot ezután is folytatni, napoként jobbulhat (nevetés) a' papság rövidségéről 's a' birtok szentsége megtámadtatásáról beszéltek némelyek, azonban ezek csak szólás formák, ez kenyér és hal feletti vita (tetszés mind két oldalon). Én azt állítom hogy az egyház birtoka a' status tulajdona, 's hogy ezt a' nép érdekében kell használni. A' papság nem panaszkodhatik azért hogy a' katonasággal egy forma lábra állítatik, mert azt csak nem képzeli talán hogy a' statusnak hasznosabb mint ez. A' ministerek semmit is az elsajátítási elvre nézve nem engedhetnek, a' nélkül hogy magokat meg ne becselenítsék 's a' reform ügyének ne ártsanak. A' toryk szünet nélkül azt kiabálják hogy a' lordok mellett vagynak. A' mi engemet illet én sokat aggodom a' lordokon 's az egész úgy nevezett felsőházon (nevetés) mellettünk a' nép vagyon, a' mi többet ér mint a' lordok, mert a' valóságos erő a' néptől jön 's ettől pártoltatva nincs mit félnünk egy maroknyi párthivektől, kik az előhaladás ellenségei, mert a' fenálló visszaélésekből hasz-

not huznak.“ — Szózatolásra kerülén a' dolog a' billben a' felsőház által tett változtatások, mint közelebbi levelünkben is említettük 29 szózat többséggel visszavetettek. —

A' Journal de la Hay szerint Krakó szabad status három védhatalmai 's az angol kormány közt jegyzékek cseréltettek-ki, egy az angol kormány által Krakóba kinevezendő konsul iránt. A' három védhatalmak nem akarják megengedni az angol konsul kineveztetését, azon okból mivel a' lázasztók ebben rendszerök győzedelmét, 's az angol kormány pártolása jelét gondolhatnák, láthatni hogy bár tévelygésen épüljön is, az nagy erkölcsi erőt adhatna nekik.

(True Sun). A' megholt Rothschildnek egy fia 's egy testvére maradt, kik a' pénzügyben nagyon jártasok, de minthogy az európai pénz rendszer serpenyőjét ő egyedül tartá kezében, vesztese még is érezhető. Mint közép pontja a' zsidó tökepénzeseknek minden pillantatban legalább is 10 millió font str. felett rendelkezhetett.

III. Györgynek Wyatt úr által bronzból készített lovag szobra Pall-wall Eastban aug. 3dikán Cumberland hg. sok tory lordok, alsóházi tagok és temérdek nép jelenlétében takartatott-ki. A' szobron e' felirást olvashatni: „III. György ő felségének, Nagybritannia és Irland királyának, 's a' hit védelmezőjének. E' fejedelem paizsa volt a' keresztyénségnek, noha szentként nem tiszteltetik; meghódítója a' föld fél körének, hős név nélkül; ő a' királyságok összverogytakor uralkodott, még is népének szeretetében halt-meg, alatta megerősített széles birtokinak békessége, 's országának literaturájá és kereskedése a' világon elterjedt, a' britt bátorságnak mása nem találtatott, 's a' britt karakter szeplőtelen vala.“

FRANCZIAORSZÁG.

Több párizsi hírlapok jelentik, hogy augusztus 7. számos politikai megítéltek kegyelmet fognak nyerni. A' nemzeti őrség felett a' juliusi innepeken tartatni szokott, de az idén bétiltott szemlélet aug. 15re határozottatott.

Az augusztus 6. ülésében a' törvényszéknek bévégezé a' státus ügyvéde előterjesztését a' puskaporos össze-esküvés ügyében, beszéde végén a' vádlottak nagyobb részét büntetésen marasztalni kívánja, 's csak egy néhányat kér feloldoztatni. A' felolvastatott irományok közt élénk hatást tön különösen egy Marc Dufraisse által irt levél, mely az egész francia sajtót gyávanak 's ostobának nevezi, hogy nem szégyenlette a' julius 28diki „tettet“ merészletnek nevezni, holott pedig annak tisztán revolutionalis célzata volt, 's ezért „erkölcsi tett“ volt. Fieschi bűn bánatjáért 's vallomásiért gyalázatosnak iratik, Pepin csak a' vitatások alatt mutatott gyengeségét, de halála napján mutatott bátorságával mindent jóvá tett. Morey pedig eleitől fogva végig „nagy 's bámulásra méltó“ maradt. És e' hős lelkű öregnek meg kelle halni a' nélkül hogy a' gyáva nép közül csak egyetlen egy szózat is vigasztalást vagy bámulást kiáltott volna neki, a' nélkül, hogy bár egyetlen egy hírlap halotti beszédet tartott volna felette, mire e' nemes szép character oly méltó vala.“ Igen, a' nép még tapsolt meggyilkoltatásának, nem tudta még csak gyanítani is, e' halálban mennyi szentség rejtezik.“

(Messenger.) Az udvarnál remélik, hogy a' Napolyi király utazása azon kérdést elfogja dönteni, mely a' familia párizsi és nápolyi két ágait elválasztja. Úgy mondják még pedig mint bizonyost, hogy Filep Lajosnak egyik leányát szándékozik elvenni, 's e' végre a' szükséges felszabadítást a' pápától már meg is nyerte.

Gauthier, Párizsban a' király kocsigyártója, oly borítéku hintot készít most Lajos Filepnek, melyen a' golyó se hathasson át. Külseje, mint közönségesen szokott lenni, fából van; de belől borítva vaslemezzel, melyre bivaly bőr 's ismét vaslemez következik, e' felett pedig 's a' borítás alatt egy tenyérszerű itatós papiros. Célirányossága próbára tétetett julius 24kén 's egy erősen megtöltött puskából 25 lé-

pésnyi távolságról golyó löveték reá, mely a' papiros tömegben megakadva találtatott.

SPANYOLORSZÁG.

A' Courier Francais mint bizonyost állítja hogy Cordova lemondását beadta 's helyébe Sarsfield fog kineveztetni, azonban aggodalmát jelenti azon, hogy e' csere aligha fog több bizodalma a' honfiakban önteni, minthogy Sarsfield politicai nézetei mindég két értelműek valának. Ugyan erről így irnak Párizsból aug. 4.: „Az a' hír mi szerint Cordova elbocsátott 's helyébe Sarsfield következett megvalósult. Az bizonyos hogy Cordova maga viselete kiválta a' carlisták fővezére Villarealalli összejövése óta, ha nem több, minden esetre gyanus. Ugyan látszik rendszere az volt, hogy az elhatározó ütközetet mindég kerülje, mit a' carlisták szünteleni előbb haladásra használtak. Mint tudjuk egyik oka a' Mendizabál elbocsátatásának az volt hogy a' királyné Cordovát, ki a' mostani minister Isturitz kegyencze nem akará visszahívni. Azt mondják, hogy főképpen Franciaország befolyása határozta a' királynét Cordova visszahívására, a' francia kormány ugyan csak e' feltétel alatt ígéré az idegen legio nevelését. Úgy látszik hogy maga Cordova is által látta végre, mi szerint ha tovább is le nem mond, tisztjei zendülésétől félhet. Egyébként Cordova a' királyné ügye szerencsés kimenetele felől nem sok reményt táplál, 's úgy nyilatkozott hogy az első elhatározó győzedelm után don Carlos 14 napok mulva Madridban leend. Sarsfield kényes pillanatban veszi által a' fővezérséget, nem tagadhatni ugyan, hogy nyílt téren derék generál, de a' hegyek közti háboruhoz nem ért. Mint a' navarrai sereg fővezére nem sok erőt fejtett-ki, 's szigorú keménységével a' navarraikat maga ellen keserítette. Csak a' szükség mentheti azért egyedül választatását.

Isturitz úr la Granjaba ment, a' királynéval Sarsfield kineveztetését aláíratandó. Sarsfield talán az egyetlen egy spanyol generál, ki egy osztályt hadi gyakorlatában vezérelni tud. Ő

Toreno teremtménye, 's Isturitz úr benne egy új példáját adá a' megengesztelődésnek, ugyan is Sarsfield generál volt az ki 1819be Abisbal grófnak tanácslá, hogy Isturitz urat fogassa-el.

A' Journal du Commerce következő, egy kissé különös tudósítást közöl, melyet az idegen legio parancsnoka Bernelle generál küldött volna az augusztus 1. ütközetéről az északi sereg fővezéréhez: „Generál úr! Sietek uraságotat tudósítani, hogy én magán Villarealon ki 15 — 16 zászlóaljakat személyesen vezérlett tökéletes 's fényes győzedelmet vettem. Mi által ő újból Penacerrada ellen tört, én a' háta megé kerülék neki, midőn tudósítást kapék, melyhez bizhatám, hogy ő uevezetes erővel a' vonal jobb szárnya felé indult, melyet hármasczélból akart megtámadni, hogy a' megerősített pontokat elrontsa, hogy az általa Arragoniába küldendő négy zászlóaljakat fedezze, 's végre hogy egy Franciaországból jövő szálitványt, mely 1,500,000 fr. hozott elcsipjen. E' terveinek egyikét sikerült ki, sőt más felől én megtámadám ötet erős állásban, melyet közelítesem hírére vett magának. Egy sebes menet után sikerült nekem a' vonal bal-szárnyáról még elég jokor megérkezni a' jobbra az ellenség tervét semmivé tenni. Egy más után minden állásokat elfoglaltam, 's az ellenséget ismét az Engui cserébe 'sszorosba nyomtam vissza, vesztesége holtakban 200, a' foglyok 's szökevények száma feljül 100an, az ellenséges zászlóaljak tökéletesen rendetlenségbe hozattak. Azon körülmény hogy a' Bourbon ezered két órával későbbre érkezett-meg, mint kellett volna, nem engede nekem annyi hasznót huznom e' fényes ütközetből, mint különben lehetett volna; ha a' nap még csak két óráig késik, az egész Villareal embereinek fele hatalmában lesz vala, vagy kéntelen francia földön menekedni, minthogy az ütközet éppen a' határszélen történt. A' lengyel ezered, mely felállítására óta most volt legelőször tűzben, bámulásra méltólag viselte magát, többszöri megtámadásokat tett, oly vitézséggel pedig, mely

mindenek közbámulását megnyerte. A' legerősebb álláspontot, melyet egy magát bésánczolt zászlóalj védelmezett, e' bámulatos ezered sebes rohanással vette-meg. Én büszke vagyok velek mert én alakítottam ez ezeredet. Az éjszaka a' csata mezőn háltam, hol az ellenségről tudósításokat elvárom, de a' foglyok 's szökevények nyilatkozata szerint oly nagy a' rendetlenség között, hogy több napok kellenek, míg zászlóaljai maradványait összevegyüjtheti. A' reggel fél ötre kezdődött ütközet este 9 órákor még nem vala bévégezve, fél tízre véttettem-meg az utolsó álláspont. Tisztelettem mellett 's a' t. Bernelle József.

Portugalete július 17. A' Santanderből e' pillanatban érkezett „Entreprise“ gőzhajó e' városból 16ról egy rendkívüli hírlapot hozott, mely azon nevezetes tudósítást közli: „hogy a' don Nicolas Luna vezérelte csapat július 9. reggeli 4 órákor a' don Carlos galicziai vezére Lopez egész tiszti karát megtámadván azt legyőzve foglyaiá tette 's embereiket a' mindgyárt megnevezendő személyekkel együtt magával Corunnába vitte: Jose Gonzalez Ceras, santiagoi kánonok; Don Silvestre Gomez Ceras, santiagoi kán. Don Andreas Atana y Trigo pap; Don Juan Bantisa Gomez Visantonia pap, Don Manuel Ramos, a' pártos vezér testvére, Joaquin Diez, Juan Perez, Manuel Javier Espino; Domingo Varela. Mind ezek a' többekkel együtt hónap hátulról lefognak lövetni. Fegyverek lovak, pogyász, irások, 's egyéb holmik elfoglaltattak, miről excellenctziád más uton fog tudósítani. Coruna július 11. 1836. (aláírva) Santos Allcude. — E' következtetésekkel terhes csapás a' carlista zendülést éppen azon pillanatban tevésémmivé Galicziában, midőn Gomez osztálya éppen egyesülendő vala velek, Lopez megbukik 's vele együtt a' carlista párt mindenreménye. A' háboru most más ábrázatot váltott, Gomez semmihez sem fog kezdetni. Az ő 4000 emberből álló serge, nem lévén hová magát visszavonja, fegyverrel 's hadi szerekkel ellátni, las-

sanként a' christinosok által selfog emésztetni, 's a' háboru a' baski tartományokra fog vissza-kerülni.

PORTUGAL.

Lissaboni tudósítások szerint július 24én Ferdinand herczeg Coimbrában volt, 's oda me-nő utjában mindenütt igen jól fogadtatott. 21. a' kormány telegraphi tudósítást vett az opor-toi kormányzótól, mi szerint Gomez generál carlistai csapata 18. Lugoba érkezett 's ott há-rom részre oszolva az egyik Betanzos, a' má-sik Santiago 's a' harmadik Orense felé indult. E' tudósítás következtében a' kormány azt az utasítást küldé az oportói kormányzónak, hogy minden az északi tartományokban találtató ser-geket gyűjtsön össze 's a' fenyegetett határ-széleket rakja-meg, egyszersmind egy hadiha-jó is küldetett Vigoba a' sergeket minden le-hetőkben segíteni. Lissabonban nem voltak ag-godalom nélkül a' carlista mozgásokra nézve, tudván azt, hogy Gomez katonái közt sok mi-guelisták vannak. Magános levelek szerint a' közelebbi égés alkalmával több oklevelek 's a-zok közt a' don Miguelt illetők elégték, sőt némelyek azt is hiszik, hogy az égés nem tör-ténetesen, hanem gyújtás által támadt volna. A' cortes választások a' ministereknek kedvezőleg folynak, nem minden láрма 's zenebona nél-kül azonban.

A' Sun is azon véleményben van, hogy a' minapi égés gyújtás volt. Egyébiránt, úgy mond Portugalban jelenleg semmi nevezetes nem történt. Az a' hir indult volt meg, hogy az északi hatalmak don Miguelt ismét vissza-akarnák tenni székébe, a' mi azonban nem hi-hető, a' kormány sem fél már legkisebbet is a' miguelisták alattomos mesterkedéseiktől. A' királyné férjével együtt a' legjobb egészségben vannak. A' M. Herald levelezője szerint a' her-czeg Oportóban nem a' legjobban fogadtatott, mint hogy? nem a' constitutio mellett nyilat-kozott. (?)

BELGIOM.

A' Harlemi Courant szerint a' német szö-

vetségi gyűlés most azon kérdéssel foglalatos-kodik, által lehet e' Belgiomnak engedni a' luxemburgi herczegségnek egy részét, cseré-be Limburgért, 's katonai tekintetben nem lesz-e ez káros? e' kérdést azért a' szövetségi katona biztosság eleibe terjesztette, mely oda nyilatkozott, hogy nincs ugyan ellene, azonban azt bizonyos katonai kikötések nélkül által ad-ni tanácsosnak még sem tartja.

HELVÉTZIA.

Grenchen nevű solothurni helység min-gyárt a' zürichi elfogatások után Mazzini és Ruffini urakat polgári jusa! ajándékozá-meg. E' határozatot a' kormány megsemmisítette, 's a' helység tiszthatóságát törvény eleibe idéztet-te, számolni! róla, hogy a' törvény ellenére, a' menekedtek kérelmét a' közönség gyűlése e-leibe terjesztette.

Montebello herczeg (Lannes marsal fia) mint francia követ a' schweizi szövetség-nél, a' schweizi szövetséggyűléshez elhatározott kemény kifejezésű jegyzéket küldött, melyben a' po-litikai száműzötteknek bizonyos határidő alatt kiadatásokat sürgeté oly hangon, hogy az min-den független nemzeti méltóságot megsérteni képes. — E' jegyzékre nézve mind a' francia mind a' vizsgálat alatt álló német hirlapok azt nyilatkoztatták, hogy abban megegyezéseket je-lentették az austriai, bajor porosz és angol kö-vetek is. A' többiről semmi kétség sem lévén egyedül abban leheté kétkedni, valljon az án-gol követ igazán egy értelmű volt e' ezen do-logban követtársival? Az angol ministeri Mor-nig Chronicle most következőleg nyilatkozik ez iránt: „Néhány francia lap észrevételeihez Montebello herczegnek a' berni főhelynek be-adott jegyzékére azon állíttást is toldották, hogy e' jegyzéket a' britt követ is hivatalosan hely-ben hagyta legyen. Ez nincs úgy. Morier leg-feljebb azt terjesztheté elő a' főhelynek, mi-kép nyilvános zavarba ejthetné magát az ál-tal, ha e' jegyzék kívánatinak nem engedne, 's hasztalan dolog 's bizonyosan akkor is ment-hetendő lenne, ha azt tanácslotta volna is,

hogy minden ürügy távoztassék-el a' beavatkozásra; de sem Morier, sem kormányja, melynek képviselője, az említett jegyzékre hivatalos helyben hagyásokat nem adtak.

D Á N I A.

Kopenhágából július 29. írják, hogy ott nem régiben az ország főítélőszéke egy a' sajátóra nézve nagyon nevezetes ítéletet mondott ki. Egy különben minden jelentés nélküli hírlap néhány hónapokkal ez előtt magánosszemélyek ellen elkövetett méltatlanságokért különös censura alá vettetett. Ez azonban szerkeztetőjének nem tetszett, 's hogy magát az alól kivonja, ujságát azontul szolgálja neve alatt adá ki. A' törvény e' kijátszatásáért mind a' valószínűs mind a' külön szerkeztető bévádoltattak, azonban az ítélőszék mind kettőjüket felmenti a' vádaltól, abból indulva ki, hogy olyan szerkeztetőre ki még egyszer is megítélve nem volt a' különös censura nem alkalmazható.

ÉSZAK AMÉRIKA.

Floridában az indián háború folyvást tart. — A' congressus utóbbi napjaiban zajos ülése volt a' törvényhozó testnek. Bizonyos követet Kentucky statusból, névre Williamst, Sutherland a' ház biztosságának elnöke rendre szólította, ez az engedelmisséget megtagadta, 's részéről az elnököt szólította rendre. Erre Sutherland elnök elhagyta helyét, 's panaszt tőn a' speakernél (követház-elnöknél). Kimondhatlan zavarú jelenés után, mely reggeli 4 óráig tartott vasárnap, a' ház Williams ellen feddést szavazott.

ÚJABB TUDÓSÍTÁSOK.

Malagában július 25kéről 26ra viradó éjel lázadás ütött ki, mely mint mondják a'

cortes gyűlésre küldendő követek választásából, a' mérséklett és a' tulságos gondolkozásuaknak e' követ választás felett eredett egyeneltlenségökből származott. San Just a' város katonai kormányzója megöletett. Donadio gróf a' polgári igazgató, ki a' mult évben az andujári közép ponti juntának elnöke vala, egy kasszárnyába ment, hogy az ott lévő katonasággal a' katonai kormányzónak segítségére siessen de a' katonaság éljen a' 1812ki constitutio kiáltással fogadta őtet és a' lázzadókkal egyesült. Donadio gróf hogy életét megmenthesse egy gránátos köz vitéz forma ruhájába öltözött, de az utszán megesmertetett, meglövetett, 's holt teste a' dühös, nép által az utszákon hurczolatott. Julius 26kán estve az 1812diki constitutio innepélyesen kikiáltatott, egy igazgató junta állítatott 's a' néphez felszólító írományok bocsátattak. Augustus 2kán Saragossa is követé Malaga példáját. A' lázzadásnak Aragonia főkapitánya Evaristo San Miguel general tette magát vezetőjévé. Egy junta alkottatott itt is, mely egy a' regens királynéhoz intézett felirásban a' jelen kormánytól függetlenségét nyilatkoztatta ki, 's ezen felirást Madridba elküldötte. Csak hamar több tartományok is követték Malaga és Saragossa példáját u. m. Jaen Cordova, Granada, Sevilla, Cadix és Barcelona. Itt mindenütt kikiáltatott az 1812diki constitutio és junták állítottak fel. Párizsi levelek szerint Madridban is kiűtött augusztus 3dikán a' nép zendülés, melynek következtében a' kormány Mendizabált ujra ministerré tenni kényszerítetett. Bernelle general a' francia segédsereg eddigi vezére gyengült egészsége tekintetéből, hivataláról lemondott, következőnek Conrad ezeredest említik.

Gabona kolozsvári piaci ára
16 kup. vékával váltó garasban augst. 25. 1856.

Tisztabúza	34 — 35	Árpa	14 —
Elegyes	30 — —	Törökbúza	22 — 23
Rozs	20 — 22	Zab	9 — —

Pénzkelet
Bécs augst. 12kén közép ár pengő pénzben.

Status 5 pC. kötel.	104%	1834ki 500 f. sors.k.	—
" 4 pC.	100%	Bécsi 2½ pC. kötel.	66
1820ki 100 f. sors.költ.	—	Bancrésztvény	—
1821ki " " "	—	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkezteti és saját betűivel kiadja Méhes Sámuel.